

13.10.2017

OPINIA

Komisji Kultury i Edukacji

dla Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

w sprawie wdrażania europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności
(2017/2127(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Julie Ward

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Kultury i Edukacji zwraca się do Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. uważa, że przy rozpatrywaniu kwestii niepełnosprawności we wszystkich obszarach polityki kluczowe jest zachowanie podejścia opartego na prawach człowieka;
2. wzywa Komisję, by w większym stopniu wsparła państwa członkowskie w wysiłkach na rzecz znoszenia barier prawnych i organizacyjnych oraz zapewniania równego dostępu osobom niepełnosprawnym do sprzyjających integracji edukacji i szkoleń, w tym kształcenia i szkolenia zawodowego oraz kształcenia ustawicznego, kultury, turystyki i sportu; podkreśla znaczenie zapewnienia dostępności i przystępności zindywidualizowanych usług wsparcia skierowanych do osób niepełnosprawnych;
3. zwraca się do państw członkowskich o zapewnienie takiej organizacji programów szkolnych i szkoleniowych, aby uwzględniać w nich dzieci i dorosłych z niepełnosprawnością fizyczną lub intelektualną, a także oferować im doradztwo, pomoc i indywidualny tok nauczania;
4. wzywa państwa członkowskie, by zapewniły dostęp do wysokiej jakości i sprzyjającego integracji społecznej kształcenia przedszkolnego i podstawowego oraz opieki społecznej, wprowadziły w życie odpowiednie struktury i skuteczne środki przewidziane dla dzieci niepełnosprawnych lub dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych (aby zapewnić indywidualne wsparcie będące w interesie dziecka), w tym dzieci-migrantów i dzieci dotkniętych dyskryminacją z wielu przyczyn jednocześnie, aby reagować na szczególnie i różnorodne potrzeby oraz ułatwić pomyślne włączenie migrantów i przedstawicieli mniejszości w powszechny system kształcenia;
5. apeluje do państw członkowskich o zapewnienie wszystkich niezbędnych zasobów, w tym dostatecznego finansowania, aby udzielić niepełnosprawnym uczniom i studentom odpowiedniej pomocy, apeluje również o zapewnienie pracownikom szkoleń z zakresu infrastruktury edukacyjnej i do uczenia się przez całe życie;
6. podkreśla, że przygotowanie nauczycieli i instruktorów do pracy z niepełnosprawnymi dziećmi i zapewnienie im odpowiedniego wsparcia ma kluczowe znaczenie; zachęca państwa członkowskie do opracowania integracyjnego kształcenia, szkolenia i ustawicznego rozwoju zawodowego nauczycieli i instruktorów, przy udziale różnych zainteresowanych stron, w szczególności organizacji reprezentujących osoby niepełnosprawne i niepełnosprawnych profesjonalistów;
7. wyraża ubolewanie z powodu stopniowego ograniczania środków publicznych przeznaczonych na oświatę w związku z kryzysem gospodarczym w Europie; zwraca uwagę, że edukacja jest podstawowym prawem człowieka i wspólnym dobrem;
8. ze względu na dużą liczbę osób przedwcześnie kończących naukę wśród młodych osób niepełnosprawnych lub o specjalnych potrzebach edukacyjnych, wzywa do dalszego badania możliwości, które oferuje uczenie się przez całe życie i zapewnianie atrakcyjnych alternatyw; jest zdania, że wspieranie programów uczenia się przez całe życie dla osób

niepełnosprawnych jest istotną częścią europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności;

9. zachęca do wymiany wzorcowych praktyk w zakresie edukacji integracyjnej i uczenia się przez całe życie pomiędzy nauczycielami, pracownikami, organami administracji, niepełnosprawnymi studentami i uczniami;
10. zaleca zatrudnienie na uniwersytetach, w urzędach pracy, w urzędach pracy oraz innych służbach i inicjatywach z zakresu zatrudnienia specjalnych doradców, którzy udzielali by niepełnosprawnym studentom porad dotyczących możliwości podjęcia pracy zawodowej;
11. wzywa Komisję, aby wraz z państwami członkowskimi określiła cele w zakresie udziału w edukacji i szkoleniach, ograniczenia ubóstwa i zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz osób o specjalnych potrzebach, a także by bacznie monitorowała ich sytuację i dokonywała jej oceny na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i na szczeblu UE;
12. wyraża zaniepokojenie faktem, że mimo poprawy sytuacji, osobom niepełnosprawnym nadal w dużym stopniu grozi bezrobocie oraz że mniej niż 30 % z nich ma wykształcenie uniwersyteckie lub wykształcenie wyższe, w stosunku do ok. 40 % w przypadku osób pełnosprawnych; dlatego też apeluje do państw członkowskich i Komisji, by zwróciły szczególną uwagę na trudności, z jakimi borykają się młodzi ludzie z niepełnosprawnościami lub posiadający specjalne potrzeby edukacyjne, przechodząc z etapu szkoły średniej na uniwersytet lub ze szkoły zawodowej na rynek pracy, oraz by wykorzystwały w tym celu wszystkie dostępne instrumenty i inicjatywy w dziedzinie zatrudnienia, polityki na rzecz młodzieży, kultury, sportu i edukacji, takie jak gwarancja dla młodzieży, instrument „Mobilna młodzież”, Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego; wzywa ponadto do angażowania w cały proces decyzyjny odnośnych stowarzyszeń, rodzin osób niepełnosprawnych i osób niepełnosprawnych;
13. apeluje o zapewnienie młodym osobom niepełnosprawnym szerszej oferty łatwo dostępnych wysokiej jakości staży;
14. przypomina w odniesieniu do zatrudnienia, że posiadanie osobistego asystenta w godzinach pracy jest w wielu przypadkach jedynym rozwiązaniem dla osób niepełnosprawnych, które umożliwia im podejmowanie pracy, bycie częścią zespołu i uniknięcie konieczności pracy w domu; wzywa państwa członkowskie, by podjęły wszelkie niezbędne działania na rzecz zapewnienia dostępu do miejsc pracy oraz ich integracyjności, a także by zachęcały do tego rodzaju działań;
15. podkreśla, że zdobywanie wykształcenia na poziomie podstawowym, przedwczesne porzucanie nauki, brak dostosowanych programów, dyskryminacja, brak umiejętności i wsparcia dla tworzenia nowych miejsc pracy, a także dostępność miejsc pracy to wciąż najważniejsze wyzwania w dziedzinie integracji na rynku pracy;
16. ubolewa, że wskaźnik zatrudnienia kobiet niepełnosprawnych wynosi poniżej 50 %, co wskazuje na ich podwójną dyskryminację uniemożliwiającą im pełne uczestnictwo w życiu społecznym;
17. zachęca instytucje publiczne i przedsiębiorstwa UE do stosowania polityki na rzecz

różnorodności i krajowych Kart różnorodności;

18. uważa, że zasadnicze znaczenie ma promowanie skutecznego dostępu do mobilności, w tym w drodze wprowadzenia we wszystkich państwach członkowskich UE karty niepełnosprawności, systemu wzajemnego uznawania opracowywanego obecnie przez UE w celu zapewnienia równego dostępu do określonych szczególnych udogodnień, głównie w obszarach kultury, wypoczynku, sportu i transportu, a także do zajęć dodatkowych takich jak teatr, taniec, muzyka, sztuka, jak również poprawa jakości informacji dla osób niepełnosprawnych o możliwościach w zakresie mobilności, zapewnianie im niezbędnych wskazówek i pomocy w rozwiązywaniu problemów, jakie napotykają, m.in. dzięki odpowiedniemu przeszkoleniu pracowników w agencjach krajowych oraz instytucjach przyjmujących;
19. przypomina, że brak harmonizacji krajowych systemów zabezpieczenia społecznego oraz brak możliwości przenoszenia uprawnień stanowią olbrzymią przeszkodę dla mobilności osób niepełnosprawnych, pomimo wysiłków na rzecz zapewnienia powszechnego dostępu do programów Erasmus + i innych inicjatyw; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wzmocniły współpracę w tej dziedzinie z myślą o ułatwieniu mobilności osób niepełnosprawnych oraz zapobiegały praktykom dyskryminacyjnym w procesach selekcji do programów na rzecz mobilności, takich jak ustalenie pułapu budżetowego dla uczniów niepełnosprawnych, zwłaszcza za pośrednictwem programu Erasmus +; ogólnie zaleca, by podczas planowania finansowego programów mobilności uwzględniano potrzeby finansowe młodych osób niepełnosprawnych w celu uniknięcia dyskryminacji;
20. z zadowoleniem przyjmuje nieustające wysiłki na rzecz uwzględnienia w programach i inicjatywach unijnych postanowień dotyczących dostępu oraz apeluje o dalsze uwzględnianie wymogów w zakresie dostępności w unijnej polityce w dziedzinie kultury, m.in. poprzez wdrożenie Traktatu z Marrakeszu, przegląd dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych oraz programy Europejska Stolica Kultury i Kreatywna Europa; przypomina jednak o konieczności przyjęcia globalnego podejścia międzysektorowego do dostępności w odniesieniu do wszystkich usług poprzez przyjęcie europejskiego aktu w sprawie dostępności;
21. uważa, że trwająca modernizacja sektora kultury i sektora kreatywnego może przyczynić się do zagwarantowania dostępności usług; zwraca się zatem do Komisji i państw członkowskich o dołożenie starań, by odnośne organizacje zapewniły dostępność swych usług oraz o przyjęcie środków zmierzających do zapewnienia osobom niepełnosprawnym szerszego dostępu do kultury, nie tylko w charakterze jej odbiorców, lecz również jej aktywnych uczestników i podmiotów, które mogą działać w świecie kultury bez żadnej dyskryminacji;
22. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie do podniesienia poziomu świadomości społecznej na temat zagadnień związanych z osobami niepełnosprawnymi; podkreśla ponadto, że media mogą być ważnym instrumentem podnoszenia poziomu świadomości, walki ze stygmatyzacją i dezinformacją oraz zwalczania fałszywego obrazu osób niepełnosprawnych i osób o specjalnych potrzebach; odnotowuje również, że poprzez zwiększenie świadomości i zrozumienia zagadnień związanych z niepełnosprawnością, różnorodnością osób niepełnosprawnych i ich sytuacją media mogą aktywnie przyczynić

się do skutecznej i pomyślnej integracji osób niepełnosprawnych we wszystkich aspektach życia społecznego; podkreśla także znaczenie podnoszenia poziomu wiedzy obywateli na temat kwestii związanych z niepełnosprawnością ukrytą lub niewidoczną, aby chronić osoby niepełnosprawne przed nadużyciami;

23. zwraca uwagę, że niepełnosprawna młodzież rzadziej uczestniczy w zajęciach sportowych niż młodzież pełnosprawna oraz że szkoły odgrywają ważną rolę w wyborze zdrowego stylu życia; podkreśla zatem znaczenie, jakie ma wspieranie szerszego udziału młodzieży niepełnosprawnej w aktywności fizycznej; wzywa państwa członkowskie do niezwłocznego wyeliminowania wszystkich barier utrudniających udział osób niepełnosprawnych lub osób o specjalnych potrzebach w zajęciach sportowych;
24. z zadowoleniem przyjmuje większe wsparcie na rzecz dostępu osób niepełnosprawnych do sportu za pośrednictwem programu Erasmus + i apeluje o udzielenie odpowiedniego wsparcia dla inicjatyw mających na celu poprawę dostępności sportu na wszystkich szczeblach i rozszerzenie uczestnictwa w nim, także dla osób czasowo niepełnosprawnych;
25. przypomina o konieczności zniwelowania przepaści cyfrowej i dopilnowania, by osoby niepełnosprawne w pełni korzystały z unii cyfrowej; podkreśla w tym kontekście znaczenie doskonalenia umiejętności cyfrowych osób niepełnosprawnych i ich kompetencji w tym zakresie, zwłaszcza za pomocą projektów finansowanych z programu Erasmus +, oraz wzywa państwa członkowskie do zapewnienia ochrony szczególnie narażonym obywatelom – w tym osobom niepełnosprawnym – w internecie, za pomocą skutecznych działań zapobiegających mowie nienawiści, cyberprzemocy i wszelkim formom dyskryminacji w internecie oraz poprzez szersze kształcenie w zakresie umiejętności cyfrowych i medialnych, które stanowiłoby element kształcenia formalnego i pozaformalnego; zwraca się ponadto do państw członkowskich o bezpłatne udostępnienie dzieciom niepełnosprawnym odpowiednich narzędzi technicznych umożliwiających im pełny udział w działaniach edukacyjnych i szkoleniowych;
26. apeluje o intensywniejsze stosowanie narzędzi cyfrowych i cyfryzacji jako środków wspierających wejście osób niepełnosprawnych na rynek pracy w pełnym wymiarze godzin, w takich dziedzinach jak informatyka;
27. wzywa państwa członkowskie do bezzwłocznej transpozycji dyrektywy (UE) 2016/2102 w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego¹, aby zagwarantować wszystkim obywatelom prawo do informacji i udziału w życiu demokratycznym; wzywa instytucje UE, by w związku z tym spełniły wymogi i wywiązały się z obowiązków określonych w dyrektywie w odniesieniu do dostępności stron internetowych instytucji UE i by zwielokrotniły wysiłki podejmowane w celu ułatwienia stosowania języka migowego w funkcjonowaniu instytucji UE i w ich komunikacji, aby poprawić możliwości interakcji z obywatelami niepełnosprawnymi;
28. w kontekście europejskiego filaru praw socjalnych potwierdza konieczność zapewnienia uczestnictwa w dialogu obywatelskim nie tylko partnerów społecznych, ale także społeczeństwa obywatelskiego i przedstawicieli osób niepełnosprawnych;

¹ Dz.U. L 327 z 2.12.2016, s. 1.

29. uważa, że kształcenie w zakresie aktywności obywatelskiej powinno obejmować perspektywę osób niepełnosprawnych, które napotykają niewspółmiernie więcej przeszkód w korzystaniu z tej aktywności, również barier fizycznych; przypomina, że wszyscy obywatele mają prawo do głosowania i wzywa państwa członkowskie do podjęcia niezbędnych kroków w celu zagwarantowania tego prawa osobom niepełnosprawnym;
30. z niepokojem zauważa, że uchodźcy i osoby ubiegające się o azyl napotykają liczne wyzwania, takie jak brak dostępu do pomocy, brak dostępu do edukacji i niewystarczający dostęp do technologii wspomagających, które mogłyby ułatwić komunikację i integrację; wzywa zatem Komisję, by wraz z państwami członkowskimi i we współpracy z Wysokim Komisarzem Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców wspierała i chroniła prawa osób niepełnosprawnych wśród uchodźców i osób ubiegających się o azyl, a także zachęca państwa członkowskie, by zapewniły wszystkim równy dostęp do edukacji, w szczególności za pomocą specjalnych programów i środków dla niepełnosprawnych imigrantów i uchodźców, oraz by prowadziły wymianę wzorcowych praktyk w zakresie innowacyjnych i skutecznych programów na rzecz niepełnosprawnych uchodźców, zwłaszcza w obszarze kształcenia, szkolenia zawodowego i rozwoju umiejętności, które sprzyjają integracji i uwzględniają szczególne potrzeby;
31. podkreśla kluczową rolę opiekunów, zwłaszcza członków rodziny, którzy często prawie w całości zaspokajają zapotrzebowanie na opiekę i pomoc osoby niepełnosprawnej; podkreśla, że polityka UE i krajowe strategie polityczne oraz kolejne inicjatywy ustawodawcze powinny wspierać rodzinę, biorąc pod uwagę, że to prawie zawsze matki ponoszą główny ciężar odpowiedzialności za niepełnosprawność i są zmuszone do ograniczenia lub zaprzestania działalności zawodowej, aby pomagać niepełnosprawnemu członkowi rodziny, zwłaszcza jeśli to osoba młoda lub w podeszłym wieku; wzywa państwa członkowskie do przyjęcia odpowiednich działań na rzecz wspierania rodzin i opiekunów oraz do opracowania zestawu instrumentów prawnych i usług umożliwiających rodzicom lub krewnym dzieci niepełnosprawnych korzystanie z urlopu lub zwolnienia z pracy, aby mogli oni pogodzić opiekę nad dzieckiem z pracą;
32. podkreśla, że przeprowadzenie procesu harmonizacji przepisów unijnych z postanowieniami Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych będzie wymagało przyspieszenia tempa przyjmowania dyrektywy dotyczącej europejskiego aktu w sprawie dostępności oraz wezwania wszystkich państw członkowskich do podpisania i ratyfikacji protokołu dodatkowego do konwencji, a także wdrożenia zaleceń komitetu ONZ dotyczących art. 24, aby UE dysponowała środkami niezbędnymi do rozszerzenia dostępu do wysokiej jakości integracyjnej edukacji;
33. przypomina o zobowiązaniach wynikających z Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, ratyfikowanej przez Unię Europejską, a także z art. 21 i 26 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, które stanowią, że samodzielność, integracja i dostęp do integracyjnego systemu kształcenia i szkoleń, życia społecznego i kulturalnego, rekreacji i sportu to prawa gwarantowane, oraz że wszelkie formy dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność są zakazane; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wzmoczenia wysiłków na rzecz pełnej realizacji tych zobowiązań, przede wszystkim poprzez przyjęcie środków ustawodawczych zgodnych z tymi prawami, w przeciwnym razie nie uda się osiągnąć celów na rok 2020 określonych w europejskiej

strategii w sprawie niepełnosprawności;

34. uważa, że niezbędna jest lepsza synergia pomiędzy europejską strategią w sprawie niepełnosprawności oraz celami zrównoważonego rozwoju, w szczególności w zakresie edukacji i szkoleń, które należy wzmocnić;
35. apeluje, by odpowiednio finansować i wspierać monitorowanie postępów, a także by dokonywać analiz aktualnych i przyszłych unijnych aktów prawnych pod kątem obowiązków wynikających z Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ONZ;
36. podkreśla, że aby lepiej ocenić wdrażanie i rezultaty europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności konieczne jest sprawniejsze gromadzenie danych i danych statystycznych, a także efektywniejsze monitorowanie; ubolewa, że wśród wskaźników UE dotyczących celów zrównoważonego rozwoju cel dotyczący edukacji nie został zdezagregowany według kryterium niepełnosprawności; podkreśla, że europejska strategia w sprawie niepełnosprawności powinna mieć na celu wypełnienie luki w zbieraniu danych dotyczących dostępu osób niepełnosprawnych do edukacji; zwraca się zatem do państw członkowskich i Komisji o zapewnienie skutecznego gromadzenia danych przy zastosowaniu jasnych wskaźników dotyczących dostępu do edukacji osób niepełnosprawnych, w szczególności osób o wysokim stopniu zależności; uważa, że przydatne jest uwzględnienie perspektywy płci w opracowywaniu programów, gromadzenie danych uwzględniających aspekt płci dotyczących osób niepełnosprawnych oraz monitorowanie strategii politycznych i działań w tej dziedzinie, a także przekrojowych danych dotyczących osób znajdujących się w trudnej sytuacji i doświadczających dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie;
37. wzywa państwa członkowskie i Komisję do wspierania sieci na szczeblu UE oraz współpracy pomiędzy krajowymi i europejskimi stowarzyszeniami osób niepełnosprawnych w celu propagowania wymiany doświadczeń i wzorcowych praktyk.

**ZAŁĄCZNIK: WYKAZ PODMIOTÓW LUB OSÓB,
OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCA OTRZYMAŁ INFORMACJE**

Poniższy wykaz opracowano na zasadzie pełnej dobrowolności, na wyłączną odpowiedzialność sprawozdawcy. Przy sporządzaniu sprawozdania, do czasu przyjęcia go w komisji, sprawozdawca otrzymał informacje od następujących podmiotów lub osób:

Podmiot lub osoba
Europejska Agencja ds. Rozwoju Edukacji Specjalnej i Włączającej
Europejskie Forum Osób Niepełnosprawnych

INFORMACJE O PRZYJĘCIU OPINII W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

Data przyjęcia	10.10.2017
Wynik głosowania końcowego	+: 26 -: 0 0: 1
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Isabella Adinolfi, Dominique Bilde, Andrea Bocskor, Nikolaos Chountis, Silvia Costa, Mircea Diaconu, Damian Drăghici, Angel Dzhambazki, María Teresa Giménez Barbat, Svetoslav Hristov Malinov, Curzio Maltese, Rupert Matthews, Morten Messerschmidt, Luigi Morgano, Momchil Nekov, Michaela Šojdrová, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Julie Ward, Theodoros Zagorakis, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Krystyna Łybacka
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Michel Reimon, Remo Sernagiotto
Zastępcy (art. 200 ust. 2) obecni podczas głosowania końcowego	Miltiadis Kyrkos, Jarosław Wałęsa, Patricija Šulin

**GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO
W KOMISJI OPINIODAWCZEJ**

26	+
ALDE	Mircea Diaconu, María Teresa Giménez Barbat
ECR	Angel Dzhambazki, Rupert Matthews, Morten Messerschmidt, Remo Sernagiotto
EFDD	Isabella Adinolfi
GUE/NGL	Nikolaos Chountis, Curzio Maltese
PPE	Andrea Bocskor, Svetoslav Hristov Malinov, Sabine Verheyen, Jarosław Wałęsa, Theodoros Zagorakis, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Michaela Šojdrová, Patricija Šulin
S&D	Silvia Costa, Damian Drăghici, Miltiadis Kyrkos, Luigi Morgano, Momchil Nekov, Julie Ward, Krystyna Łybacka
Verts/ALE	Michel Reimon, Helga Trüpel

0	-
----------	----------

1	0
ENF	Dominique Bilde

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się